

Dosarul nr. 2ra-948/19

Prima instanță - (Judecătoria Orhei, sediul central) V. Severin
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) B. Bîrcă, S. Iorgov, O. Cojocaru

ÎNCHEIERE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Iurie Buzilă,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Iurie Buzilă împotriva lui Fiodor Ionescu, intervenient accesoriu Primăria satului Persecina, raionul Orhei, cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate prin succesiune asupra bunurilor succesoriale și compensarea cheltuielilor de judecată,
și cererea reconvențională înaintată de Fiodor Ionescu împotriva lui Iurie Buzilă, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat, cu privire la stabilirea faptului acceptării succesiunii prin intrarea în posesie,
împotriva deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 7 iulie 2016, Iurie Buzilă a înaintat cerere de chemare în judecată, concretizată prin cererea din 20 februarie 2018 (f.d. 122), împotriva lui Fiodor Ionescu, intervenient accesoriu Primăria s. Persecina, r-nul Orhei, solicitând:

- recunoașterea dreptului de proprietate prin succesiune Parascoviei Arsenii asupra ½ cotă-parte din bunul succesoral - terenul pentru construcții cu suprafața de 0,1447 ha, casa de locuit nr. 01 cu suprafața de 59,1 m.p., construcția accesorie nr. 02 cu suprafața de 24,4 m.p., construcția accesorie nr. 03 cu suprafața de 20,3 m.p., amplasate în s. Persecina, r-nul Orhei, nr. cadastral xxxxx, rămase în urma decesului lui Ion Arsenii;

- recunoașterea dreptului de proprietate prin succesiune Verei Buzilă asupra bunului succesoral - terenul pentru construcții cu suprafața de 0,1447 ha, casa de locuit nr. 01 cu suprafața de 59,1 m.p., construcția accesorie nr. 02 cu suprafața de 24,4 m.p., construcția accesorie nr. 03 cu suprafața de 20,3 m.p., amplasate în s. Persecina, r-nul Orhei, nr. cadastral xxxxx, rămase în urma decesului Parascoviei Arsenii;

- recunoașterea dreptului de proprietate prin succesiune lui Iurie Buzilă asupra bunurilor succesoriale rămase în urma decesului Verei Buzilă, situate în s. Peresecina, r-nul Orhei, nr. cadastral xxxxx;

- compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 10 000 lei.

În motivarea acțiunii a indicat că la 11 noiembrie 1938 Ion Arsenii a încheiat căsătoria cu Parascovia Arsenii. Din această căsătorie s-au născut 3 copii: Vasile Arsenii, Vera (Buzilă) Arsenii și Anna (Loghin) Arsenii.

Ion Arsenii a decedat la 3 februarie 1980. Până la deces Ion Arsenii nu a transmis pentru cauză de moarte, prin testament, cota averii în devălmășie. Iar, după decesul lui Ion Arsenii toată averea a fost stăpânită și administrată de către Parascovia Arsenii.

Din persoanele cu drept egal de moștenire, nimeni nu a pretins la patrimoniul succesoral al defunctului Ion Arsenii. Faptul dat se dovedește prin lipsa dosarului succesoral. Iar, prin urmare, Parascovia Arsenii a intrat în posesia acestei averi, dar nu a înregistrat drepturile sale legale.

Fiind încă în viață, Parascovia Arsenii era susținută moral și financiar de Vera Buzilă, cu care era în relații mai apropiate, iar cu Vasile Arsenii având înțelegerea că moștenitor al întregului patrimoniu după decesul ei va fi anume ea - Vera Buzilă.

Parascovia Arsenii a decedat la 4 septembrie 1980, iar toate cheltuielile de înmormântare au fost suportate Vera Buzilă.

După decesul părinților, Vasile Arsenii nu a locuit în casa părintească, care se afla în posesia Verei Buzilă. El locuia, cu acordul Verei Buzilă în construcția accesorie din aceeași curte și urma să treacă cu traiul în altă parte, de aceea toate lucrurile personale ale Verei Buzilă, inclusiv și zestrea păstrată la părinți, au rămas în această casă, unde se află până în prezent.

Vasile Arsenii, cunoscând intenția mamei sale Parascovia Arsenii, cu care era de acord, nu a depus la notar declarație de acceptare a moștenirii, iar ulterior nu s-a adresat nici în instanța de judecată. Astfel, a renunțat la moștenirea averii în favoarea lui Verei Buzilă, care în continuare administrând-o, a intrat în posesia patrimoniului succesoral.

Deoarece nu este prevăzut termen de înregistrare a dreptului de proprietate, Vera Buzilă nu și-a înregistrat drepturile legale.

Totodată, a relatat că după decesul lui Vasile Arsenii la 7 noiembrie 1996, Floarea Arsenii trebuia să treacă cu traiul în altă parte, iar Vera Buzilă în casa moștenită de la părinții săi. Însă, în ultima vreme între Vera Buzilă și Floarea Arsenii s-a iscat un conflict în legătură cu evacuarea ultimei.

Astfel că, Floarea Arsenii fiind permanent bolnavă, cu acordul lui Verei Buzilă, până la găsirea altui loc de trai, a rămas să locuiască în același loc, unde la data de 15 august 2008 a decedat.

După decesul lui Floarei Arsenii, Vera Buzilă a încercat să înregistreze imobilul pe numele său, dar după ce au fost perfectate o parte din acte, adresându-se la Primăria s. Peresecina, r-nul Orhei pentru achitarea impozitului pe casă, inginerul cadastral Vasile Baran i-a comunicat că în baza hotărârii din 5 mai 2009 Fiodor Ionescu a fost recunoscut proprietar prin succesiune asupra patrimoniului,

care de fapt aparține părinților reclamantului, și că impozitele au fost plătite de Fiodor Ionescu.

A menționat că, reieșind din materialele dosarului succesoral, Fiodor Ionescu a fost recunoscut moștenitor prin hotărârea Judecătorei Orhei din 5 mai 2009, iar la data de 8 octombrie 2013, reclamantul s-a adresat în instanța de judecată cu cerere privind revizuirea hotărârii menționate. Astfel, prin decizia din 23 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău, cererea de revizuire a fost admisă, iar cauza a fost restituită la rejudecare.

A indicat că Vasile Arsenii, decedat la 7 noiembrie 1996, nu a moștenit în nici un mod patrimoniul părinților săi.

Fiodor Ionescu nu putea să moștenească averea de la Floarea Arsenii, deoarece Vasile Arsenii nu a moștenit averea părinților săi nici pe o cale.

Astfel, deoarece Ion Arsenii și Parascovia Arsenii nu au lăsat averea prin testament, iar Vasile Arsenii și Ana Loghin au renunțat la ea, moștenitor este Vera Buzilă.

La fel, a menționat că Vera Buzilă, moștenitoare de gradul I a patrimoniului succesoral al părinților săi Ion Arsenii și Parascovia Arsenii, 1-a transmis prin testamentul înregistrat notarial cu nr. 2117 la 9 aprilie 2014 - reclamantului Iurie Buzilă.

La 8 februarie 2018, Fiodor Ionescu a depus cerere reconvențională împotriva lui Iurie Buzilă, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat, solicitând, prin cererea de modificare a cerințelor din 19 februarie 2018 (f.d. 115-118):

- stabilirea faptului acceptării succesiunii prin intrarea în posesie de către Floarea Arsenii, rămasă după decesul soțului Vasile Arsenii, decedat la 7 noiembrie 1996, cu ultimul domiciliu în s. Peresecina, r-nul Orhei;

- stabilirea faptului acceptării succesiunii prin intrarea în posesie de către Fiodor Ionescu după decesul surorii Floarea Arsenii, decedată la 15 februarie 2008, cu ultimul domiciliu în s. Peresecina, r-nul Orhei.

În motivarea acțiunii reconvenționale, a indicat că Floarea Ionescu, după căsătorie Arsenii, este sora sa. Floarea Ionescu a încheiat căsătoria cu Vasile Arsenii. În timpul căsătoriei au domiciliat în imobilul situat pe str. Tcacenco, 42, s. Peresecina, r-nul Orhei.

La 7 noiembrie 1996, Vasile Arsenii a decedat. După decesul soțului Floarea Arsenii a continuat să locuiască pe adresa nominalizată.

La fel, a indicat că din informația eliberată data de 22 februarie 2012 de Primăria s. Peresecina, r-nul Orhei din Registrul de evidență a gospodăriilor, se atestă că proprietar al bunului imobil situat pe str. Tcacenco, 42, s. Peresecina, r-nul Orhei, nr. cadastral xxxxx, începând cu anul 2004 este Floarea Arsenii. Tot din acest înscris rezultă că, Floarea Arsenii a apărut în Registrul de evidență a gospodăriilor cu contul personal 2437 în calitate de proprietar, ca unicul locuitor în acest domiciliu.

Astfel, a remarcat că începând cu anul 2004, sora sa Floarea Arsenii a devenit proprietar legal al bunului imobil situat pe str. Tcacenco, 42, s. Peresecina, r-nul Orhei, nr. cadastral xxxxx și până la decesul ei în anul 2008 a continuat să locuiască în casa de pe adresa nominalizată.

Conform certificatului eliberat de Serviciul Cadastral Teritorial Orhei, dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile cu nr. cadastrale xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx, a fost înregistrat după soții Vasile Arsenii și Floarea Arsenii la data de 1 iulie 2004.

Fiodor Ionescu a menționat că după decesul surorii lui a rămas să domicilieze în imobilul în litigiu, a achitat impozitele și a îngrijit de acesta.

Prin hotărârea din 28 iunie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul central, cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Buzilă împotriva lui Fiodor Ionescu, s-a admis parțial.

S-a recunoscut dreptul de proprietate prin succesiune al Parascoviei Arsenii asupra 1/4 cotă-parte din bunul succesoral - terenul pentru construcții cu suprafața de 0,1447 ha, casa de locuit nr. 01 cu suprafața de 59,1 m.p., construcția accesorie nr. 02 cu suprafața de 24,4 m.p., construcția accesorie nr. 03 cu suprafața de 20,3 m.p., amplasate în s. Peresecina, r-nul Orhei, nr. cadastral xxxxx, rămase în după decesul lui Ion Arsenii.

În rest, cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Buzilă împotriva lui Fiodor Ionescu, s-a respins ca neîntemeiată.

S-a admis cererea reconvențională depusă de Fiodor Ionescu împotriva lui Iurie Buzilă, intervenienți accesorii Primăria s. Peresecina, r-nul Orhei și Serviciul Fiscal de Stat.

S-a constatat faptul acceptării succesiunii prin intrarea în posesie de către Floarea Arsenii rămase după decesul soțului Vasile Arsenii, decedat la 7 noiembrie 1996, cu ultimul domiciliu în r-nul Orhei, s. Peresecina, asupra bunurilor succesoriale - terenul pentru construcții cu suprafața de 0,1447 ha, casa de locuit nr. 01 cu suprafața de 59,1 m.p., construcția accesorie nr. 02 cu suprafața de 24,4 m.p., construcția accesorie nr. 03 cu suprafața de 20.3 m.p., amplasate în s. Peresecina. r-nul Orhei, nr. cadastral xxxxx.

S-a constatat faptul acceptării succesiunii prin intrarea în posesie de către Fiodor Ionescu după decesul surorii Floarea Arsenii, decedată la data de 15 februarie 2008, cu ultimul domiciliu în r-nul Orhei, s. Peresecina asupra bunurilor succesoriale - terenul pentru construcții cu suprafața de 0,1447 ha, casa de locuit nr. 01 cu suprafața de 59,1 m.p., construcția accesorie nr. 02 cu suprafața de 24,4 m.p., construcția accesorie nr. 03 cu suprafața de 20.3 m.p., amplasate în s. Peresecina. r-nul Orhei, nr. cadastral xxxxx.

În motivarea soluției prima instanță a reținut că după decesul lui Ion Arsenii, la 3 februarie 1980, moștenitor al acestuia, prin intrarea în posesia bunurilor rămase, a devenit Parascovia Arsenii și Vasile Arsenii, care a continuat să domicilieze în gospodăria părinților lui.

Ulterior, Vasile Arsenii a moștenit averea succesorală rămasă după decesul mamei sale, Parascovia Arsenii, prin intrarea în posesia acesteia și înregistrarea dreptului de proprietate la organul cadastral.

După decesul lui Vasile Arsenii, în posesia bunurilor rămase după decesul lui a rămas soția sa, Floarea Arsenii, care în anul 2004 a înregistrat dreptul de proprietate la organul cadastral.

Iar, în urma decesului surorii sale, în lipsa soțului sau a copiilor, și în lipsa unui testament, moștenitor legal a averii succesoriale a surorii sale Floarea Arsenii,

conform legii urmează să devină fratele acesteia, Fiodor Ionescu, care a acceptat succesiunea prin intrarea în posesie asupra bunurilor rămase după decesul surorii lui, acesta continuând să domicilieze în gospodăria soților Vasile și Floarea Arsenii.

La 9 iulie 2018, Iurie Buzilă a declarat apel împotriva hotărârii din 28 iunie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul central, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea inițială să fie admisă.

Prin decizia din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Iurie Buzilă și s-a menținut hotărârea din 28 iunie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul central.

La 21 martie 2019, Iurie Buzilă a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 28 iunie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul central, cu emiterea unei hotărâri noi prin care cererea de chemare în judecată inițială să fie admisă.

În motivarea recursului, Iurie Buzilă a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel invocând că este neîntemeiată și emisă în rezultatul aprecierii arbitrare a probelor și aplicarea eronată a legii.

Totodată, a menționat că concluziile primei instanțe și instanței de apel sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată participanților la proces la 29 ianuarie 2019 însă la materialele dosarului lipsește dovada legală de recepționare a acesteia.

Din aceste considerente, Colegiul consideră că recursul din 21 martie 2019 este declarat în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate

în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de Iurie Buzilă nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Iurie Buzilă.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari